

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 185 בס"ד ערש"ק פ"ר בראשית (ספר) כ"ז תשרי תשס"ג

פצוצים יקרים

לחבר סיום התורה"ק עם ההתחלה יש לומר ע"פ פשוט כי ידוע דיציאת מצרים מורה על חידוש העולם שראו הכל שיש יכולת ביד הקב"ה לשדר המערכת ולשנות המבט - וגומר לעיני כל ישראל בראשית ברא אלקים שע"י האותות והמופתים שעשה משה בארץ מצרים שזה עדות נאמנה על חידוש העולם נתוודע לעיני כל ישראל כי בראשית ברא אלקים, שהעולם נברא ונתחדש. (צמח צדיק)

בראשית ברא אלקים (א, א) ס"ת אמת כמ"ש בבה"ט ... דהנה כל בריאה שמים וארץ היה בשביל ישראל שעל ידם יתברר האמת ויתקן הקומה. (מתוך צמח צדיק)

בראשית ברא אלקים (א, א) ראש דברך אמת, האות הראשון מעשרת הדברות היא א אנכי, אות הראשון מהמשנה היא מ מאימתי, ומהנמרא היא ת תנא היכא קאי, ביחד אותיות אמת, וזהו ראש דברך אמת ומרומז באמת תורה שבכתב ושבע"פ ושניהם שלובים יחד כשם שא"א לתורה שבע"פ בלא תורה שבכתב כך א"א לבכתב בלא בע"פ ... (תרושי הדי"ם)

בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ, והארץ היתה תהו ובוהו וגו' (א, א-ב) אם נותן האדם אל לבו בראשית היום שהאלוים ברא את השמים ואת הארץ, הריהו חש כל היום בפועל ממש כי הארציות שלו אינה אלא תהו ובוהו... (הנה"ק רבי חנוך מאלכסנדר)

אשר ברא אלוקים לעשות (ב, ב) כלומר ברא את האדם שיתקן את עצמו. שהאדם נברא בלי שלמות לתכלית זה שהוא בעצמו יתקן את עצמו בתכלית השלמות. משא"כ הבהמה תיכף כשנולדה היא בשלמותה האחרון. ע"כ דברי הנה"ק אר"י דבי עילאי. והנה ענין השלמות הזאת העיקר הוא שיעשה כל אחד את עצמו לפי ערכו לכלי הראויה לקבלה. (דברי יחזקאל)

ולאדם לא מצא עזר כנגדו (ב, ב) אותו אדם שהוא בעיני עצמו - לא - הוא הזוכה למצוא עזר. ולא זו בלבד אלא שגם מה שנדמה לו שהוא כנגדו אף הוא עזר. (משמרת איתמר)

ודבק באשתו (ב, כד) על ידי התענוג הגשמי יבא לדבקות כי ממנו יקח לעבוד ה'. שהוא מקור ושורש כל התענוגים.

ועפר תאכל כל ימי חיך (ג, יד) הקללה הגדולה ביותר לנחש הוא בכך שמוזנותיו מזומנים לו תמיד ולא נצרך לפנות אליו יתברך בבקשה על מוזנותיו ... (הנה"ק מוקצק ויע"א)

למה חרה לך ולמה נפלו פניך (ד, י) תמה החרושי הרי"ם ואיך לא יפלו פני קין בראותו עד כמה נחרח מהשי"ת וגורש מעל פניו? אלא ש"למה חרה לך" אינה שאלה כי אם תוכחה. אומר הקב"ה לקין התבונן מהיכן נובעת העצבות שלך. הלא עיקרה ושרשה מרוב קנאה באחיך כי שעיתי אל מנחתו ולא מעצם הריחוק ... (ממענות הנצח)

אי הכל אחיך והשיב השומר אחי אנוכי (ד, ט) ונראה שלא נכונה תשובתו רק שצריך להיות שומר אחי וכאשר היה פירוד ביניהם באו למחלוקת, וזה נרמז לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר, ומתחילת הבריאה נרמז מן השמים שאין לאדם להיות לבדו ורק איש את רעהו יעזרו ... (בית ישראל)

לכן כל הורג קין שבעתיים יוקם (ד, טז) בזכות שהאמין קין וידע בבירור שאם ה' לא ישמרנו עלול כל מוצאו להרוג אותו, לפיכך ריחם עליו ה'.

(אור החיים)

שיחת הרא"ש שבה תשכ"ט בדבר לכותל האטרה' נכתב ע"י הר"ם כפ' הכתול

ההמשכה מיד לזו

העשיה. הוא זה שמסוגל לגלות ממנה את ההכרה הנפלאה שהכל מציאות הבורא יתברך שמו, אבל מי שאינו משולב בחיות של הבריאה אין לו במה להאחו וממילא אין לו ממה להכיר את שפלות העצמי וגדלות הבורא.

לפי הדברים האמורים רואים שיש ג' סוגי התיחסות האדם אל העולם המעשי החי והתוסס. א' אלו שאינם משתלבים בעולם העשיה להם אין כל אפשרות ללמוד להכיר גדלות הבורא בהנהגת הבריאה כיון שאינו שותף בעשיה ואין לו מקום להתבוננות בשפלות העצמית ובגדלות הבורא. ב' אלו המשתלבים בעולם העשיה אך אינם לומדים להכיר בשפלות העצמי ובגדלות הבורא, או נאחו האדם בעצמיותו כמי שמחשיב את עצמו ואת פעולותיו הטובות, כך שאפילו אם יכיר שיש ה' בעולם בורא ומנהיג, בכ"ז אין לו את היכולת להמליך את ה' על מעשיו, כי כל זמן שלא למד להכיר בשפלות עצמי, אינו מסוגל לבטל את כל העשיה שלו ולהיות דבוק בהשי"ת מתוך העשיה. ג' רק מי שמשתלב בעולם העשיה וגם לומד להכיר בשפלות העצמי הוא זה שמגלה מתוך העשיה שלו את בורא העולם מסובב הסיבות המנהיג עולמו במדת החסד בבחינת "מבשרי אחזה אלקי" (איוב י"ט). הרא"ש נשאל איך ניתן להסביר פעולת האדם אשר

... הבט וראה העולם חי ותוסס. אנשים הולכים ושבים, קונים ומוכרים, אוכלים ושותים, מטיילים ומדברים, "העס טוטזיק א גאנצער גישעפט" (נעשית מסחר שלם) "האלץ איז רבש"ע" (הכל רבש"ע) ואין במציאות האדם רק ההכרה שהכל רבש"ע. בלי התבוננות נראה כאלו שהאדם הוא מציאות בפני עצמו, כאלו הוא ההולך הוא החושב הוא המתכנן והוא העושה בלי התבוננות נראה שכל אותם מאות ואלפי איש המתהלכים כעת במרכז העיר הם אלו שקובעים כביכול את תוכניות החיים והם כביכול מוציאים מהכח אל הפועל מה שהם מתכננים לעשות. אמנם עם קצת התבוננות ניתן לחוש בהחלטיות שהאדם אינו עושה כלום והכל מאת הבוית"ש סובב כל עלמין ומסבב הסיבות בכל דבר ודבר. ומצרף סיבה לסיבה עד שנראית העולם כפי שהיא נראית כרצונו של הבורא יתברך שמו.

מה שנראה בעולם בצורה השטחית חי ותוסס אינו סותר כלל את מה שאנו לומדים להכיר בשפלות האדם שאינו עושה כלום. אדרבה האדם מוכרח שיהיה לו אחיזה בנקודת החיים של הבריאה, אחרת גם ההכרה בגדלות הבורא ושפלות העצמי אינו מציאותית כי רק מי שמשולב בחיות של הבריאה הוא זה שיש לו מקום להתבוננות באיזה אופן להחשיב את

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

185
ג

המשך מקור קודש

אלקינו היה היה ויהיה. בכח האמונה וההכרה במציאות הבורא מתבונן האדם במעשי היום יום שלו ומגלה שלולא ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי (תהלים צ"ד). ככל שמעמיק חשוב מגלה האדם עד כמה שהוא בסכנה קיומית ועל ידי כך הוא מגיע לשפלות איומה ובפחד נורא מהמציאות השפל בו הוא נמצא "ממש גארנישט" (אפס מוחלט). העמקת המחשבה עלולה להביא את האדם לניתוק מוחלט מכל החיבור שלו אל הבריאה בכלל ואל מעשי היום יום שלו בפרט. אלא שהקב"ה - שעליו אמר רבי יוחנן בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו - הוא זה שממציא את עצמו יתברך בתוך שפלותו של האדם, כמו שאומרים ב"ויתן לך" (הנאמרת במוצש"ק) כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים (ישעיהו נ"ז).

והנה כאשר האדם נמצא במצב של שפלות אמיתי וכאשר הקב"ה משפיל את עצמו כדי שיהיה לאדם אחיוה בו יתברך נוצרה המשכה מאות "יוד" לאות "ואו". הרי שגם ההמשכה של אות "יוד" לאות "ואו" הוא גם מאת הבורא יתברך שמו ולאדם לא נשארה רק ההכרה בגדלות הבורא שהוא יתברך בורא ומנהיג והכל מאתו יתברך שמו. ולאדם יש רק ההכרה שלית ליה מגרמי כלום. הפער בין גדלות הבורא לשפלות עצמי

מצד אחד משתלב בעשיה היום יומית חי את החיים כמו כל בן אדם, ומצד שני ילמד להכיר שפלותו ולהגיע לידי הכרה שלית ליה מגרמי כלום והכל מאת השי"ת, האם שני מצבים אלו אינם סותרים זה את זה? והסביר דהנה ידוע שהקב"ה ברא את העולם באותיות התורה, כמו שאמרו חז"ל "הסתכל באורייתא וברא עלמא" (זח"ב קס"א) תחילת התהוות הבריאה היתה באותיות "יוד הא" כמו שכתוב ב-ה צור עולמים (ישעיהו כ"ו). האדם בכח הבחירה שלו ממשיך את האות "יוד" לאות "ואו" כך שאותו כח אלקי בהתהוות הבריאה י-ה נראה אצל האדם ו-ה. וכאשר מצרפים את האותיות י-ה עם האותיות ו-ה. עולה שמו של הקב"ה במדת הרחמים. הרא"ש המשיך להסביר שבאותיות י-ה שבהתהוות הבריאה נמצאת כח הנהגת הבריאה במדת הדין, ורק לאחר שילוב י-ה ב ו-ה הבא בכח בחירת האדם עולה שם הוי' שהיא מדת הרחמים. וזהו מה שאומרים לפני כל קיום מצוה מעשית לשם יחוד קודשא ובריך הוא - ליחד שם יוד - הא בואו - הא ע"י ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל.

את ענין ההמשכה מ"יוד" ל"ואו" הבא בכח הבחירה של האדם, הסביר הרא"ש כדלהלן: הקב"ה בורא ומנהיג את הבריאה בכח השם י-ה שהוא בשרשו מדת הדין, אנו מאמינים באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים, והוא לבדו

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

185
ט

המשך מעמ' קודם

כאשר האדם משתדל לחיות את החיים בעולמו של הקב"ה ומתוך ההשתדלות מגלה שהקב"ה ממלא כל עלמין, כך שבכל חלק וחלק במציאות הבריאה שם שוכן כבודו יתברך ולית אתר פנוי מיניה כלל -

תשכ"ט, נכתב ע"י הרי"פ כפי הזנמו.

ללמד איך הצדיק האמיתי מגלה את האלקות, כלומר שהצדיק האמיתי מאחר והוא נמצא בשפלות מתמדת ודבוק אל השי"ת בבטול מוחלט שאין לו אחיזה עצמית כלל, נעשה כל היותו בטול ודבקות בורא. הוא זה שמגלה את מציאות הבורא יתברך שמו בגדלות המיוחדת אשר מרום קדוש אשכנ ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים.

גלוי זה של הצדיק האמיתי תואם עם דברי הנבואה שהקב"ה ניבא לישעיהו לעודד את השפלים והנדכאים באמת. ומטרת הנבואה להחיות רוח שפלים בהיותם בעלי תשובה כי הקב"ה שוכן אתם בתוך טומאתם להעלותם אל צור מחצבתם במחיצת קוב"ה ושכינתא.

שהוא בכח האלקות במדת הדין עם ו-ה שהוא בהמשכת האלקות בתוך מעשי האדם ובהכרתו שאין לו כל מציאות עצמי, אמנם עלינו לדעת כי ההמשכה של האדם מגדלות הבורא לשפלות עצמי. (כלומר האות יוד לאות ואו) הוא רק

שיחת הרא"ש ליל ש"ק פרשת ואלה

} אמר הכותב: מאחר ובשיחה הקודמת הזכיר הרא"ש את מאמר חז"ל: מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו. עלה בדעתי לצרף הסבר נוסף ששמעתי מהרא"ש. כדלהלן: {

לכאורה צ"ב מה שייד גאווה אצל הקב"ה הלא כל המושג גדלות וגאווה הוא רק כאשר מיחסים גדלות למי שיותר גדול מאלו שתחתיו וכן המתגאה כדי לשבור גאותו של מי שיותר נמוך בערכו ממנו. ואם הקב"ה מלא כל הארץ כבודו על מי הוא מתגאה ונגד מי שייד המושג גדלות? התירוץ שבאמת הבורא יתברך שמו אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון כלל, כך שבאמת מצד מהותו של הקב"ה לא שייד תוארים גדלות גאווה ענוה וכו'. אלא שהכוונה בדברי הנביא

שהשמחה במעונם

הר"ר שמעון ברזסקי ומשפ' להנכס הבן לעול המצוות

ח"ל ע"י

משרכת וחברותא
רח' שני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 :פקס

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

כום תנחומים

הר"ר בנימין סירוטה הי"ו

על פטירת אחותו מרת יוכבד שליזינגר ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.